

Sygn. akt III AUa 725/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska (spr.)
Sędziowie:	SA Teresa Czekaj SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2013 r. w Lublinie

sprawy Z. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 17 czerwca 2013 r. sygn. akt VI U 246/13

oddala apelację.

III AUa 725/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy Z. M. przyznania prawa do emerytury z uwagi na to, że nie pracował w warunkach szczególnych przez 15 lat.

W odwołaniu od tej decyzji Z. M. podkreślił, że pracował w warunkach szczególnych na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego w Zakładach Produkcyjno – Remontowych (...) w R..

Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2013 roku Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie wnioskodawcy Z. M. od decyzji z dnia 16 stycznia 2013 roku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R..

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i ich ocenie prawnej.

W dniu 17 stycznia 2012 roku Z. M., urodzony (...) złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Sąd Okręgowy przyjął, że wnioskodawca udowodnił okres ubezpieczenia w wymiarze 27 lat, 11 miesięcy, 28 dni. Z. M. był zatrudniony w okresie od 1.08.1977 r. do 5.01.1988 r. oraz od 2.01.1991 r. do 31.07.1998 r. w Zakładach Produkcyjno - Remontowych (...) w R. na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego. W Zakładach tych produkowano konstrukcje stalowe dla elektrowni - słupy, kratownice, ściany elektrofiltra, elektrody do elektrofiltra, bębny nośne, młyny i inne konstrukcje stalowe dla elektrowni. Były to urządzenia wysokogabarytowe. Wnioskodawca pracował na hali, na której pracowało około 10 brygad, jedna brygada liczyła od 10 do 12 pracowników. Wnioskodawca na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego pracował na wydziale konstrukcji stalowych. Przygotowywał detale do spawania - ciał o różnej długości i grubości blachy i różne kształtowniki - gilotyną, wycinał szlifierką tarczową i kątową zgodnie z rysunkiem. Następnie wnioskodawca zestawiał te elementy i spawacz robił z nich tzw. hefty- robocze szczeplenia, a kiedy nie było spawacza, wnioskodawca sam je wykonywał. Szlifierką zdejmował nagar - tzw. otulinę, następnie mył rozpuszczalnikiem i malował te elementy. Często pomagał również spawaczowi przy pracach spawalniczych. Na hali panowało duże zapylenie i hałas, niekiedy ustawiano parawany oddzielające go od spawacza. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe Sąd I instancji ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy, akt osobowych wnioskodawcy, zeznań świadków: J. B. k. 36-37, A. H. k. 36-37. Sąd Okręgowy stwierdził, że ma zastosowanie w sprawie, jako podstawa rozstrzygnięcia, art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z którego wynika, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie natomiast z ust. 2 przytoczonego wyżej artykułu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Przesłankami do nabycia emerytury w oparciu o art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej jest więc osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 roku tzw. warunków stażowych. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. dożycia wieku emerytalnego na dzień 31 grudnia 2007 r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32, 33, 39 i 40 również po dniu 31 grudnia 2007 r. oraz nieprzystąpieniu do OFE i rozwiązaniu stosunku pracy (SN z dnia 8 lutego 2007 r., II UZP 14/06). Natomiast skutkiem odesłania do przepisów dotychczasowych, zamieszczonego w art. 184 ust. 1 pkt 1 jest stosowanie wprost przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w zakresie wymaganego wymiaru okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze koniecznego do przyznania emerytury w niższym wieku. Oznacza to, że do wnioskodawcy ma zastosowanie § 4 ust. 1 rozporządzenia, w myśl którego pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W myśl § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Wobec zmiany stanu prawnego od dnia 1 stycznia 2013 r., warunek rozwiązania stosunku pracy nie jest wymagany.

Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny 60 lat i udowodnił wymagany 25 letni okres zatrudnienia oraz fakt, że nie przystąpił do funduszu emerytalnego. Spór w sprawie dotyczył tego, czy wnioskodawca

wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Odnosnie spornego okresu pracy w Zakładach Produkcyjno – Remontowych (...) w R., wnioskodawca przedstawił świadectwo pracy w warunkach szczególnych, w którym podano, że w spornym okresie od 1.08.1977 r. do 5.01.1988 r., od 2.01.1991 r. do 31.07.1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego, wymienionym w Wykazie A, dziale XIV, poz. 12 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 18 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 roku w sprawie stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca będąc zatrudnionym w Zakładach Produkcyjno – Remontowych (...)w R. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Jak ustalił Sąd Okręgowy Z. M. w okresie od 1.08.1977 roku do 5.01.1988 roku oraz od 2.01.1991 r. do 31.07.1998 roku pracował jako ślusarz konstrukcyjny na wydziale konstrukcji stalowych, a praca powyższa nie jest objęta zakresem pojęciowym poz. 12, działu XIV ww. wykazu. W wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w dziale XIV pod pozycją 12 wymieniono prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo wodorowym. Skarżący natomiast, jak ustalił Sąd Okręgowy, w spornym okresie zatrudnienia przygotowywał materiały do spawania, niekiedy tylko także spawał, ale nie robił tego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie dorywczo, w razie kiedy nie mogła tego zrobić osoba zatrudniona na stanowisku spawacza. Praca ślusarza nie została wymieniona w Wykazie A - załączniku do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W tym miejscu Sąd Okręgowy przytoczył stanowisko Sądu Najwyższego, które podzielił w całości, zgodnie z którym samo wykonywanie prac w bliskim sąsiedztwie spawacza nie mieści się w określeniu „prace przy spawaniu” (wyroku Sądu Najwyższego z 29.01.2008 r. I UK 192/07 OSNP 2009/5-6/79). Ponadto w Zarządzeniu nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki (a nie nr 18 - jak podano w ww. świadectwie), w wykazie A dział XIV, poz. 12 nie wymieniono stanowiska ślusarza konstrukcyjnego, co świadczy o tym, że to stanowisko nie było zaliczane do prac w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu Okręgowego świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, uzupełnione zeznaniami wnioskodawcy, w których wyjaśniał jakie faktycznie prace wykonywał, przy jakich urządzeniach pracował, oraz zeznaniami świadków i analizą akt osobowych, pozwoliło mu na ustalenie, że praca wnioskodawcy nie miała charakteru pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca nie udowodnił, iż spełnia przesłanki z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz § 2 ust. 1 i § 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. wyżej cytowanego, do ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 477¹⁴ § 1 KPC.

Apelację od tego wyroku złożył wnioskodawca Z. M.. Apelujący nie zgodził się z ustaleniami Sądu Okręgowego, z których wynikało, że będąc zatrudnionym w okresie od 1 stycznia 1977 roku do 4 stycznia 1988 roku oraz od dnia 2 stycznia 1991 roku do 31 lipca 1998 roku w Zakładach Produkcyjno – Remontowych (...) w R., nie wykonywał on pracy w szczególnych warunkach. Apelujący podnosił, że pracował w tym okresie na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego na wydziale konstrukcji stalowych. Praca jego polegała na przygotowaniu detali do spawania, nadto ciął blachy o różnej długości i grubości oraz różne kształtowniki na gilotynie. Szlifierką zdejmował „nagar” – tzw. otulinę następnie mył rozpuszczalnikiem i malował gotowe wyroby. Pomagał spawaczom przy większych pracach spawalniczych w pomieszczeniach, gdzie było duże zapylenie i hałas.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wnosil o ponowne rozpatrzenie sprawy i przyznanie mu prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy poczynił ustalenia faktyczne na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego bez przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów. Ustalenia Sądu Okręgowego zasługują na aprobatę podobnie jak dokonana przez Sąd I instancji ocena prawna.

Spór w przedmiotowej sprawie dotyczył ustalenia, czy ubezpieczony legitymuje się 15- letnim stażem pracy w szczególnych warunkach uprawniającym do przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Apelujący podnosił, że wykonywał w okresie od 1 sierpnia 1977 roku do 4 stycznia 1988 roku oraz od dnia 2 stycznia 1991 roku do 31 lipca 1998 roku pracę w szczególnych warunkach w Zakładach Produkcji – Remontowych (...) w R. na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego, co potwierdza świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 3 sierpnia 1998 roku.

Należy podnieść, że Sąd Okręgowy ustalił, iż wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach Produkcji – Remontowych (...) w R. na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego na wydziale konstrukcji stalowych w okresie od 1 sierpnia 1977 roku do 5 stycznia 1998 roku oraz od 20 stycznia 1991 roku do 31 lipca 1998 roku.

Sąd Okręgowy rozważał, czy wnioskodawca wykonywał faktycznie prace, wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, dziale XIV, poz. 12, a które można zakwalifikować jako prace w szczególnych warunkach .

Ma rację Sąd Okręgowy, gdy stwierdził, że prace na stanowisku ślusarza oraz ślusarza konstrukcyjnego nie zostały wymienione w Rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 roku wyżej cytowanym jako prace w szczególnych warunkach. Tym samym okoliczność, że wnioskodawca przedstawił świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego nie przesądza jeszcze o tym, że pracę na tym stanowisku należy zaliczyć do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W tym miejscu należy podnieść, że dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzony mu pracy.

Praca w szczególnych warunkach, to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy), w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 4, poz. 43).

Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz zwykle świadectwo pracy nie są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 KPC, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo należy traktować w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 KPC, który stanowi dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że ubezpieczony nie udowodnił, aby prace wymienione w wykazie A, dziale XIV, poz. 12, jako prace przy spawaniu, wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo-wodorowym wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy ustalił, że apelujący wykonywał faktycznie prace polegające na przygotowywaniu materiałów do spawania, niekiedy tylko spawał, ale w żadnym okresie spornego zatrudnienia nie robił tego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z zeznań świadka J. B. wynika, że wnioskodawca ciął zgodnie z rysunkami blachy i różne kształtowniki,

później zestawiał te elementy, które spawał spawacz, a ślusarze odchodzili na bok. Świadek A. H. zeznał podobnie, a mianowicie, że wnioskodawca ciął blachę i kształtowniki stalowe a później spawacze robili końcowe pełne spawanie. Wnioskodawca dalej przycinał następne elementy albo wykańczał elementy po spawaniu, czyli szlifował i malował.

Apelujący wymienił w apelacji prace, które faktycznie wykonywał. Polegały one na przygotowaniu detali do spawania, ciął blachy, różne kształtowniki na gilotynie, wycinał też szlifierką kątową tarczową, potem te elementy zestawiał, szlifierką zdejmował nagar, mył rozpuszczalnikiem, malował gotowe elementy. Często pomagał spawaczom przy spawaniu.

Prace wykonywane przez wnioskodawcę nie mogą być uznane za prace w szczególnych warunkach, które zostały wymienione w dziale XIV, poz. 12, wykazu A. Prace te nie polegały bowiem na spawaniu, wycinaniu elektrycznym, gazowym przez cały dzień roboczy.

Wykonywanie prac innych, niż polegających na spawaniu, nawet w bliskim sąsiedztwie spawacza, nie mieszczą się w określeniu „prace przy spawaniu” (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008 roku, IUK 192/07. OSNP 2009/5-6/79).

Nie jest zatem dopuszczalne uwzględnienie, przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale w pełnym wymiarze czasu wymaganej do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, pracy innej, równocześnie wykonywanej w ramach dobowej miary czasu pracy, która nie oddziaływała szkodliwie na organizm pracownika. Tak zatrudniony pracownik nie spełniał bowiem koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stale wykonywanie pracy szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku.

Prace polegające na szlifowaniu, malowaniu były wykonywane obok prac polegających na przygotowaniu materiału do spawania. Prace polegające zatem na spawaniu nie były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie można też przyjąć, że wnioskodawca wykonywał w ciągu dnia roboczego kilka prac wymienionych w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 roku jako prace w szczególnych warunkach, które po zsumowaniu czasu, w jakim były wykonywane w ciągu dnia roboczego, pozwoliłyby na przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Apelujący podnosił w apelacji, że wykonywał pracę w szkodliwych warunkach, w zapyleniu, w pomieszczeniu z dużym promieniowaniem świetlnym i elektromagnetycznym, przy dużym hałasie i dlatego te wszystkie prace, które wykonywał, powinny być uznane za prace w szczególnych warunkach.

Dokonując oceny tego zarzutu, podnieść należy, że fakt wykonywania pracy w warunkach szkodliwych, w narażeniu na szkodliwe czynniki dla zdrowia, z którymi stykał się pracownik nie jest wystarczający do uznania takiej pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Istotne jest bowiem to, aby faktycznie powierzone zadania pracownicze, wykonywane w szkodliwych warunkach, były wymienione jako prace w szczególnych warunkach w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 roku wyżej cytowanym. Wnioskodawca nie wykonywał takich prac w szczególnych warunkach stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zarzuty apelacyjne nie podważają ustaleń Sądu Okręgowego. Sąd I instancji wyprowadził z zebranego materiału dowodowego logiczne, poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym wnioski.

Skoro ubezpieczony nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie 15 lat, to nie wykazał, że spełnia przesłanki do przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Wobec powyższego należało podzielić rozstrzygnięcie Sądu I instancji w przedmiocie oddalenia odwołania od decyzji organu rentowego odmawiającej prawa do emerytury. Zarzuty apelacyjne podlegają także oddaleniu jako bezzasadne.

Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 KPC.